

ELOFIZETÉSI DÍJ.

helyben készült példány
Egyszerre 8 frt
Fél évre 4 -
Negyed évre 2 -

Hirdetéseket és nyitott
közleményeket a kiadól-
vattal megérkeztetett napok
szerint számít.

Kiadó hivatal

Nadasch, Muzsik és Partics
könyv- és könyvkereskedők
a városház épületében, hová
az előfizetők és hirdete-
sek küldendők.

ELOFIZETÉSI DÍJ.

helyben készült példány
Egyszerre 8 frt
Fél évre 4 -
Negyed évre 2 -

Hirdetéseket lapunk szá-
mára a füzeti szelvények
minden nagyobb külföldi
írbelési iratok általvalak

Szerkesztési iroda:
Sötét-utca és a csendes-
utca sarkán, Hofener-fel-
házban hová minden a lap
szellemi részét illető köz-
lemények küldendők

Bérmunkások, akiknek
fordulniuk kell a kiadónak
nem számítanak.

ZOMBOR ÉS VIDÉKE.

TÁRSADALMI, KÖZMŰVELŐDÉSI és SZÉPIRODALMI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden héten kétszer: Vasárnap és Csütörtökön.

Szerkesztővel értekezhetni: naponta délelőtt 11 órától 12-ig.

Egyes szám ára: 10 krajczár.

Minden csütörtöki szárhoz egy felívre terjedő könyvalakjában nyomott „regény-csarnok” csatolják mellettek gyantát.

Az új viszonyok.

(Folytatás.)

Egy csatorna-részvényes így kebel-kitörése megerdemli, hogy a kormány anynyban tekintetbe vegye, a mennyiben az ő intenciói a nemzetgazdászaival összeesnek s úgy tetszik, hogy kettos vonatkozásban összeesnek, egyszer, mert a magyar állam e részvény-társulatnál 40%-kal van képviselve, másodsor, mert a vukovár-számázi csatorna-rész valóssággal azon része a csatornának, a melyen az áldott Alföld terményei egyedül érhetnek el a legelőssőbb uton tengeri kikötönek. Ez elérhető volna, de nem oly módon, mint Mátjus Aristid ur ajánlja, a ki minden baj s különösen az agoniában szenvedő társulat gyógyulását a vukovár-számázi csatorna keresztültelét teszi függővé. Úgy jár Mátjus Aristid ur, a Ferencz-csatorna-részvényese, mint az a beteg, a kit sokféle baj gyötör, a ki természetserűleg orvosát arra kéri, hogy csak ezt az egy heves fájdalmat csillapítsa. Alig történt meg ez, már is helyébe lép az előbbi második fájdalom, s így tovább míg valamennyi el nem távoztatik. Mátjus Aristid ur mindenek előtt bevádolja a magyar közönséget, hogy nincs érzéke még a vizuit áldásaihoz.

Ez nagyon faj a részvényes urnak, de nem kevésbé faj a magyar közönségnek, mely irigykedéssel tekint a Németalföld és Lombardia csatorna-tariffáira. Mennyibe kerülne Majlandban egy palota, melynek építés-kövei a Ticino-csatorna hozatnak le, ha a tariffák ott is olyan esztelen árakat tüntetnének föl, mint a milyeneket a mi Ferencz-csatorna-részvény-társaságunk alkotott. Egy Kroesus-vagyon sem volna elégesség az a sokféle illetekeket s illetek-

telenségeket megfizetni, s ki szenvedt ezt meg? A közönség, még pedig ártatlanul, azután a részvény-társulat, csakogy nem ártatlanul. A közönségnek kocsiszállítással kell közsölődnie a csatorna mentében az ily tariffák mellett. S már egyedül ez okból is el kell átköznie minden magyarnak a tariffa-tételeket, mert nagy az a veszteség, melyet a népcsalád az által szenved, hogy annyi ezer mázsa teher physikai erök által, kocsin továbbitatik, s miután a barom által eszközölt mechanikai erök, egy aequivalenssel, erő-takarmánnyal kell hogy pótol-tassék, egyszeri számítások mellett könnyen tisztába lehetnék azzal, hogy mennyi takarmánynyal, árpával, stb. többet exportálnánk, ha ezen takarmányanyag a helyett, hogy kivitetnék, nem használtatnék fel amaz állatokra, melyek szekéren kénytelenek az a szolgáltatot megenni, a mit a kész vizutak egy szem takarmány nélkül is eszközöl-hetnének. És vajjon nem árt-e a társulat ezzel önmagának? Egy agoniában fekvő beteggel szabad s kell is minden tanácsot szert megkísérteni, mert ha használ, akkor felgyógyul, ha nem használ, akkor mit sem veszett. Mátjus Aristid urnak hatyúdala helyett így kellett volna szólnia: „Uraim! Az esztelen tariffa folytán odajutottunk, hogy a romlás örvénye előtt állunk, kisértünk meg, adjunk ésszerűbb tariffát, minót más kulturállamokban is fentartanak, én azt hiszem bürokratikus kezeleésünk egyteszerűsítésével, s esztelen tariffa-tételeink leszállításával meg fogunk gyógyulni, — ha mindennek daczara sem, — akkor legalább nem tehetjük önmagunknak azt a szemrehányást, hogy mindent meg nem kísértettünk.”

Mátjus Aristid részvényes ur azt hiszi, hogy

a vukovár-számázi csatorna keresztültelével a magyar közönség megromlott érzéke nyaban javulni s ez által a részvények értékükben emelkedni fognak. Nos, részvényes ur, a mi közönségünk érzékének javulását illeti, az egészen az ön, illetoleg a társulat kezében fekszik. Állítsanak a gyohyzetetlen s ezért impraktikus számok helyét józanabb tételeket fel s meg fogják látni, hogy az érzék pillanatra meg fog javulni. A mi a vukovár-számázi csatorna építését illeti, minden bizonytal a körül-mények szerint támogatandó, mert általa igen sok a t érhetünk el, habár mindazt nem is, a mit a terv-készítők álmodnak. El lesz érve, hogy a vizuit Vukovár-Zimony-Számácz 432-rol 51 kilométerrel megrövidítették. El lesz érve továbbá, hogy azzal a csatorna eszköze keszen lesz, mely egyedül teszi lehetővé (és e zönből előbb vagy utóbb építeni is kell), hogy gazdag magtárnok galonái a legelőssőbb uton júnak tengeri kikötönekbe. Ezen közegnek egy oldalról Beeskerek felé, más oldalról Zágráb felé kell kinyulnia. Ezen vonal Beeskerektől Zágrábig kitesz:

Beeskerektől Vukovárig 100 km.
Vukovártól Zágrábig,
Bród, Jassenovác és
Siszek mellett leszálló
helyekkel 278 km.

összesen: 378 km.

s e megrövidített uton egy totna, vagyis 10 mm. gabona Bánát szivéből egészen az államvaspálya állomásig Zágrábigban 3 frtba, vagy métermázsáját 30 krba számítva, ha mindjárt 25% peage is hozzájárul, tonnája 3 frt 75 krba s mmázsája 37.5 krba kerülne, míg ma a közsleges teher a Tisza

A „ZOMBOR és VIDÉKE” TÁRCZÁJA.

Ábrándos eszmék.

(Serenade-tarcsa.)

Motto: „Gefühl ist Himmel und
Gefühl ist Hölle,
Ist Strahl der Wahrheit und
ist Dunst des Trugs . . .”

„Még eddig soha sem hallott dalt zengék én a gyermekek és a szüzeknek,” — mondja a jó Horác . . .
Igen! Soha sem hallott dalt! Prozában!

Az emberi lét bújagos panorámájában van egy edesen alvó cherubin; arról énekelek én . . .

A szenvedélyek tengerében van egy kies tündéri nő; arról énekelek én . . .

Bűn, kűzdelem, vágy és csáb viláharban egy szelid, ábrándos danákut suttogó zephir; arról énekelek én . . .

E szóban: ember, — oesmány idulatok, vad csatázások, kenyér-gyűlölet, hír-, és nagyravagyás közepett egy mennyei fény sugar, egy szikra az örökkévaló istenségből, egy vakító, tüzes Elms-láng: — a szerelem; arról énekelek én . . .

S nem is a szerelemről; — még valami szebbet tudok annál is; — nem tudom megnevezni, de elmagyarázom s a ki érez, úgy érez, mint a jó a romlatlan szív tanítás, könyvlapozás nélkül, emberi voltánál fogva érez: az engem meg fog érteni . . .

Mikor a leány-escemeno a világja jó, akkoron lelke egy csodás villamgyűjtő gépet rejt magában . . . Évek

mulnak s a villamosság folytonos megoszlás által növekszik a lélekben, s mikor a tizenhatodik tavasz iboiyaszemével szetteknit az előadó természet virányán: ez a villamosság teljesen betölti a gyűjtőgépet, s hullámzik a lélek erein: csak egy szikra a pozitív villamosságból, mely ugyanily processus folytán a husz éves ifju lelkében tömörül össze, mondom, — csak egy szikra — s kippattan a veszedelmes villamfolyam, s megszületik az alvó cherubin, a kies, tündéri oaz, a suttogó zephir, az Elms-láng: — a szerelem . . .

De én azt mondtam, hogy nem arról fogok énekelni, hanem valami másról . . . Nos tehát, — én arról énekelek, mikoron a lányka 16 tavasz deleges hatása alatt szépen kifejlék, mint a rozsmámból, melynek külső szirmai már-már kitarultak, de kelyhe még félig zárt, s a fombeli képbészdet szerint, lelke villamgyűjtőgépe megtelik amaz édes-kinos lánngal, melyből a szerelem kigyul; — s énekelek a férfikor amaz almairol, mely a 20 tavasz illatos virágainak mámorító hatása alatt a forró agyban megszüledek . . .

O, a tavasz talán mindig egyforma a botanikus szemekben: de a psycholog előtt mindegyik tavasz más és más . . .

A botanikus gyönyörködhetik évről-évre egyaránt százados törzökü fáin, melyek koronája lilaszín virágos aureola . . . A psycholog kalauza a tavasz. Tavairól számlálja, latolgatja a hatást, mit a tavasz fokozatosan tesz az ember-szívre: kezdve az érzéki dehrimok phantasmáitól, — a hallucinációk között — egész az emberkor apokatastasis-áig: az ismét való gyormekségig . . .

A psycholog leleplezi a laist képet, s lelkere örökös banat nehezedik . . .

Tisztában van az emberrel . . . Lelki szemei előtt van az ember földi világán ama legnagyobb délkor, melyen befutja pályáját, s melynek központja a pokol zsaratnokaitól szított tűz, — mely reá, — küzködésére, nagy s kicsiny tetteire fényt vet: — a pénz . . . S vizsgálja az embert, a mint a tűz körül forogva kiemert utján, nagyravagyásának, szerelmének s a hürnek épít jónai oszlopokkal körített templomot . . . Szasszei keresztültelhatna a gloria fényen, s az emberek előtt valódi nagyságok tündököl emberben a pseudo-nagyságot látja, mely óriássá növekedett szenvedélyek tenger-hullámaival, a mennyboltjág emeltett, — s megközelítő — latszolg, — az istent . . .

Csak egyszer derül ki a psycholog homloka . . . Csak egyszer érzé azt a tulvilági gyönyört, mely tanulmánya melyre fekszik . . . Csak egyszer dobog fel hatalmasan ember-szive, isten-érezéskor . . . Csak egyszer . . . Midőn a 16 éves lányka s a husz éves ifju lelkét boncolgatja . . .

Ah! mennyi fény, mennyi gyémánttűrés kristály van ebben az ifju szivben . . .

Ah! ilyenek gondolta isten az embert, mikor megalkotá . . .

De nem minden 16 éves lány-szív, s nem minden 20 éves férfi-szív bir ilyen ezeregyéb-bújjal . . .

Az élet sivatagon is jár-kel a Szamun és Sirokkó . . . Az a finom homok, mely a polusokán az erkebe hat, s megrontja a lelket . . .

Azt hiszem, hogy egy embert nem látott, s a szó valódi értelmében sancta simplicitas lehet csak ilyen . . .

De van-e ilyen? . . . Nincs . . .

De még más valaki is . . . S mi több! valakik . . .

len, hogy ezen eszközök között az olvasókönyv az első helyet foglalja el. Ebből meríti és nyújtja az iskola min-azon ismereteket, melyeket a közoktatási törvény előír, az élet követel, a paedagogia előszab. Ily nevezetes szerep jutván az olvasókönyvnek a népiskolában, az oktatási sikerének biztosítása tekintetéből fontos kérdés: az iskolában milyen olvasókönyvet használtassanak. A szaktanulmányok szemben főlegesen volna fejtetgetni: a leányiskolák számára szükséges-e külön olvasókönyv? Azon elv, hogy az iskola az életnek neveljen, e kérdésben kizár minden vitát s határozottan a külön olvasókönyv szükségét indokolja. De ha a leánynevelés nagy fontosságát és célját tekintjük, meg kell győződnünk, hogy a leányiskoláknak oly olvasókönyvekkel kell rendelkezniük, melyek míg egyesest általános ismereteket is nyújtanak, másrészt kiváló súlyt fektetnek a női kedély, a női hivatás (háztartás, házi foglalkozás, családi élet) s egyéb női erények fejlesztésére és ápolására. E meggyőződéssel áthatva és vezéreltetve, a „Csongrád megyei tanító-egyesület” (Alföldi tanító-egylet) Vass Mátyás szegedi tanítót megbízta, hogy a leányiskolák számára külön olvasókönyvet szerkeszteszen. A tanító-egyesületet e lépésre ama helyes felfogás indította: hogy a leánynevelésnek és oktatásának a fiúk nevelésétől sokban eltérő irányt és szellemet kell követnie, ha a célt, melyet a nőnemzedék képzésében az iskola feladatának tűz, el érne akarjuk. E célt és feladatot csak úgy és akkor érheti el és oldhatja meg az iskola, ha a nőnemzedék kezébe oly olvasókönyvet adunk, melyek magukban foglalják mindazon ismereteket, erkölcs- és jellemképző anyagokat, melyek az értelem fejlesztésére, kedélye s erkölcsi nevelésére és jövő hivatásának betöltésére irány adóul szolgálhatnak. A népiskola e szép és magas szolgálatának megoldásában kívántunk mi segédkeztet nyújtani, midőn szerzőnek a leányiskolák számára szerkesztett olvasókönyveit kiadtuk és azoknak közrebocsátására vállalkoztunk. Bátorított bennünket e lépésre továbbá annak tudata és ama meggyőződésünk, hogy a tanhatóságok valamint a tanító testületek méltányolva törekvésünket, partolni fogják vállalatunkat s nem fogják elmulasztani a kedvező alkalmat, hogy a nőnemzedék nevelése érdekében a szóben levo olvasókönyveket rendszer tanykönyvvül hasznaladják a leányiskolákban. Vállalatunk jogosultsága mellett egyebirant nemcsak a község szol, hanem bebizonyult mar gyakorlati eredménye is, a mennyiben a leányiskolák II. és III. osztálya számára szerkesztett s kiadastunkban pár ev előtt megjelent olvasókönyvek a tanstületek által kedvező fogadtatásban részesültek, mit eléggé igazol az, hogy nemcsak Szeged összes iskoláiban és több város iskoláitanykönyvvül használják, hanem bizonyítja továbbá az is, hogy a II. osztály számára szerkesztett olvasókönyvnek első s tömeges kiadása elmozgott, ma már második kiadása van sajtó alatt, mely szintén a mi kiadastunkban augusztus hó 25-én meg fog jelenni.

CSARNOK.

Kossuth Lajosnak,

Magyarország kormányzójának

80-ik születés-napja alkalmából. *)

Nincs, nincs elfeledve, sohasem is lehet,
Kinek eleteért milliók imádkoznak;

*) E vers néhány strophának kihagyásával második lapot kepezi a „Halász István által tervezett és készített Kossuth-Emlek-Album”-nak, a melyben a fővárosból s az egész országból nagy számú aláírók vannak. Aláírásek még folyton elfogadtatnak (Budapest, kerépesi-nt 82. sz.) Kívánatra aláírási ívek azonnal küldetnek.

Idő ki nem írja azt a dicső nevet,
Melynek hallatára szívek lángozdognak!

Kárpátok ormától — le az Adriáig
Minden szívdobbanás rá áldást zeng,
Bölcső ringásánál — koporsó-zárásig:
Míg csak egy magyar szív meg nem szűnik verni.

Hatalom az idő; érzélabai alatt
Morszává torik a bércezek buszok orma,
A puszták porába slyednek a falak,
Nemzedékek dühnek bus halottai torba.

De az ami örök: diadalmas szárnnyal
Kiemelkedik az emulást porából,
Gyöz a sötétségnek szakadó árnyával
S az idő felett is diessngárban lángol!

A te neved nekünk az örök diadal,
Forrása a fénynek és a dicsőségnek;
Szol hozzánk felebe népek ajkán a dal,
Sugárban lelkeknek őrztözei ének.

Lángoló népednek hatalmas szavával
Összetörtödnek lelken a bilincsek:
Hogy küzdni tudjon az elsodrő árral:
A szabad-sajtóban adjál fegyver-kineset.

Megharsant a jelszó, — és esndák támadtak:
Egy nevet töltötte be hírről a világot;
E nevet a népek te önmagad által,
Mely védte hazáját és a szabadságot!

Honvéd lett a férfi, az aggastyán, gyermek:
Fegyverrel dicsővöl honszerlemet tette;
Zálogát bírta a fényes gyözelemnek,
Mert a te szellemet ő lángolt felette.

S téged lát mindenütt szemünk fonségdben,
Mint vívhatlan sziklat, melyen hitünk épül...
Nyolcezvan év haza már ott ragyog fejedben,
De szíved szent tüzet bírjuk örökségül!

Nem tied e haza; oh, de te miénk vagy:
Lásd e mai nap is megdömpelt néped!
Sívünkben, lelkekünk e dicső ünnep nagy:
Mert együtt gondolunk, együtt érzünk veled!

És buzgó ima száll nemzeted ajkáról —
Az örök istenség magas trónusához,
Melyben oltatlan hó ohatás lángol —
Érted a mindenek fenséges urához:

Uran! ne bocsásd el te legnhöb szolgádat,
Amíg nagy jelknek kedve telik bennük, —
Kinek lángszívevel renyegsenek árak,
Hogy szent napod úra fértagyog feletünk!

Hadd lássa boldognak e hazát, e népet,
Melyért élt szenvedtet; melyért élt s szenved,
Melynek jelenben fényes lelke eggett, —
Hogy életre keljen egy hallokóka nemzet!...

Gondolatok a temetőben.

Csendes, nyugalmas menhelyet kerestem, elpanaszolni végtelen fájdalommat, mely nem tud megkönnyebbitő könyeket kisajtolni szemeimből... Odajutottam, hol legnagyobb a csend, legtisztább a lég, hol nincs, a ki gonyolódik a szív érzelmei felett, nincs, a mi háborítsa a bánat és szenvedés keserű szokat... Oh én kiürítettem azt a poharat fényig, mely keserűséget rejt magában, de még ajkaimhoz se bírtam viinni a boldogság óhajtott kelyhét!... Hűdeg szél fú a temetőben, remes alakok hullámanak sivar utain — ez a halál ország, ez a nyugalom hazája, ez a fíradalmak pihenője!

Miért is jöttem én ide? Talán én is a halalt, a nyugalmat, a pihenést keresem? Hiszen meg nincsenek láradalmam... Vagy van szívem, mely siratja legdrágább halottját? Nincs; volt — de kieggett...

Halaványan, sápadtan halad az ifjú a temetőben, az himnéd — kísértet: közönyösen megy végig a hantok mellett, melyek porladó tetemet takarják elrabolt ifjúságnak, elgyengült életnek, vagy bűnös emberkének számadó áldozatainak — és azt susogja halkán: „Nincs föltámadás!” — En drága halottam, te szende, kedves lányka, szolj: „Nincs föltámadás?” — És a kriptá melyből felhangzik egy kísérteties hang into szöszata „Ember, távozzál innen, ez nem a te országod!”

De az ifju meggyökerezve áll e hantok között és daczosan momogja: „Itt maradok!” És marad mozulatlanul, azt himnéd: szobor, élő szobor, melyből elttan az élet!

Igaz szerelmemek, tisztá érzelmek mi a jutalom? Egy magányos sir — és a borús emlékezet.

Sötét gondolatok kavarnak a háborgó lelkben, fellázadt a szív az ész ellen — és a szív erősebb, ol lesz e gyötres s az ész el fog veszni a küzdelemben.

Nem, az nem lehet, hogy ő meghalt, az én szerelmem, eszményképem, tífinkoztok engem komor vész-képekkel — ő él, látom szíved vonásait, igéro tekintetét, hallom bívós szarát, érzem lehelletét, felém nyujta kezét — ah mennyire hűdeg, mily borzalmas fagyos! Miért hagyta itt engem, oh miért nem váltál meg, hogy együtt temeték volna el boldogságunkat? Elöre siettel, hogy kétszeredéj áldalmamat, és én még sem roskadok le e teher alatt?

Érőszakkal visszafojtott könyeim, legyeket ádvözölve, áldva; hogy segélyemre jöttek és megosztjátok vesztéségem gyötrelmeit!

Hogy én mit vesztettem? Mi vétkes kérdés? Ó veie sirba szállt az én lelkem, életem, emberek gondoljátok meg: Ó volt az egyetlen, a ki engem szeretett!

Hába minden! Leborulok sírjánál, és lsten színe előtt térden kérem a halált, a jötekony mentő halált — de nem jó — nem vált meg ez örökös kínoktól — hordoznom kell fájdalmam beköit — a végtelenségig!

És a szelid leányka, ki soha se mondotta, hogy szeret — en ezt el tudtam feledni — ha csak pillanatra is, egy kaczer leány hódító mosolyaért, egy csalta nő álomk hítegetéseier? Igen! én megvidenlem sorsomat, megérdemlem, hogy éljek tovább, midőn ő nincs többé!

De hát élet-e én? Élet-e az, a midőn az emberek szemébe kell hazudnom vidor életkedvet, pezsgó, derült kedélyt, és belül pokoli láng mardos? Élet-e az, midőn hűdeg közöny a daczra alá kell rejtjenem banatomat, mestertességgel felednem sajo sebeimet — és az kialtom az emberek tülebe: „En nem szerettem soha” — midőn szeretek egy halottat! Élet-e az, képmutatás arczal mosolyogni, fájdalommal orvendeni, gondukozást erőszakkal, midőn minden gondolatomat a a kis, magányos sírhalm tetette el! Élet-e az, nem szeretni semmi elő lenyt, nem törödni senkivel, nem birni a jövőben, senkelt a jelent és a lemondás hangján keseregni a multért!

Mondjátok meg: élet ez? — Es szives a ki megadja a kegyelendöztet! Az én kezem pedig nem melfto arra: kioltam azt az életet, melyet az ő szíve dobogott. Vonszoljuk hat tovább a másszany teher, mig tart az utolsó szakra, és ha az kialszik, — akkor talaikozunk és szamomra is kinyílik egy bubója a boldogságnak.

Talán nemsokára!...

Barczi Geza.

Felelős szerkesztő:

MÜLLER GYULA.

Kiadók és laptulajonosok:

Nadasch, Muzsik és Partlics.

H I R D E T É S.

GYÓGYSZERTÁR MEGNYITÁS.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség tudomására hozni, miszerint

GYÓGYSZERTÁROMAT

az Erzsébet körút és az Iskola utca sarkán FALCZIOE LÖRINCZ házban augusztus 15-én megnyitottam. Főtörekvésemet oda irányzom, hogy a nagyérdemű közönséget a legelismertebb forrásokból beszerzett legjobb minőségű gyógyszerekkel láthassam el, mivelből becses pártfogásáért eszedezem.

Tisztelettel

SAUERBORN KÁROLY.